

18. Domača naloga - Jordanova kanonična forma
Algebra 1, finančna matematika

1. Poišči Jordanovo kanonično formo matrike

$$A = \begin{bmatrix} -1 & -3 & -9 \\ 0 & 5 & 18 \\ 0 & -2 & -7 \end{bmatrix}.$$

Kaj je prehodna matrika?

2. Določi Jordanovo kanonično formo matrike

$$A = \begin{bmatrix} 0 & 0 & -3 & 2 \\ 0 & 0 & -2 & 1 \\ -3 & 2 & 0 & 0 \\ -2 & 1 & 0 & 0 \end{bmatrix}.$$

Kaj je prehodna matrika?

3. Poišči Jordanovo kanonično formo in prehodno matriko za matriko

$$A = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & -1 \\ 1 & 2 & 0 & 2 \\ 0 & 0 & 2 & 0 \\ -1 & -1 & 0 & 0 \end{bmatrix}.$$

4. Dana je matrika

$$A = \begin{bmatrix} 0 & 1 & 2a - 1 & a \\ -1 & 2 & 4a & 2a + 1 \\ 0 & 0 & 2 & 1 \\ 0 & 0 & -1 & 0 \end{bmatrix}.$$

Poišči njeno Jordanovo kanonično formo v odvisnosti od parametra a . Za $a = 0$ poišči tudi prehodno matriko.

5. O linearni preslikavi $A: \mathbb{R}^{10} \rightarrow \mathbb{R}^{10}$ vemo naslednje: edini lastni vrednosti sta 1 in 2. Lastni podprostor za 1 je trirazsežen, lastni podprostor za 2 je dvorazsežen. Velja še

$$\text{rang}(A - I)^5 = \text{rang}(A - I)^4 = 3.$$

Kolikšna je razsežnost jedra preslikave $(A - I)^2$? Napiši vse možne Jordanove kanonične forme za A .

6. Linearna preslikava A ima karakteristični in minimalni polinom

$$p_A(\lambda) = (\lambda^2 - 1)^6, \quad m_A(\lambda) = (\lambda^2 - 1)^2(\lambda - 1).$$

Poleg tega velja še:

$$\dim \ker(A^2 - I) = 7, \quad \dim \ker(A^2 - I)^2 = 10.$$

Poišči karakteristični in minimalni polinom preslikave A^2 ter Jordanovo kanonično formo preslikav A^2 in A .

7. Dana je matrika

$$A = \begin{bmatrix} 2 & -3 & 1 \\ 1 & -2 & 1 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix}.$$

Izračunaj $A^{11} + A^4 + A^{2000}$.

8. Dana je matrika

$$A = \begin{bmatrix} 15 & -7 \\ 14 & -6 \end{bmatrix}.$$

Poišči matriko B , za katero velja $B^3 = A$.

9. Izračunaj $\exp(A)$ za matriko

$$A = \begin{bmatrix} 1 & 4 & 4 \\ 2 & 2 & 1 \\ -2 & -1 & 0 \end{bmatrix}.$$

10. Matrika $A = [a_{ij}]_{i,j=1}^n$ je spodnjetrokotna matrika (to je $a_{ij} = 0$ za $i < j$), ima diagonalne elemente paroma različne, velja pa

$$e^{a_{11}} = e^{a_{22}} = \dots = e^{a_{nn}}.$$

Izračunaj $\exp(A)$.

Rešitve:

1. $J = \begin{pmatrix} -1 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 1 \\ 0 & 0 & -1 \end{pmatrix}, P = \begin{pmatrix} 0 & -9 & 0 \\ 1 & 18 & 0 \\ -\frac{1}{3} & -6 & 1 \end{pmatrix}$

2. $J = \begin{pmatrix} -1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}, P = \begin{pmatrix} 1 & -\frac{1}{2} & -1 & -\frac{1}{2} \\ 1 & 0 & -1 & 0 \\ 1 & -\frac{1}{2} & 1 & \frac{1}{2} \\ 1 & 0 & 1 & 0 \end{pmatrix}$

3. $J = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 2 \end{pmatrix}, P = \begin{pmatrix} -1 & -1 & -2 & 0 \\ 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 1 & 0 \end{pmatrix}$

4. Če $a \neq 0$, je $J = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$. Če je $a = 0$, je $J = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}, P = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 1 & -1 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ -1 & -1 & 0 & 0 \\ 1 & 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}$.

5. $\dim \ker(A - I)^2 \in \{5, 6\}$. Možne jordanse forme: Za lastno vrednost 2 imamo vedno eno 1×1 in eno 2×2 kletko. Za lastno vrednosti imamo naslednje tri možnosti za kletke: (a) ena 1×1 , dve 3×3 , (b) dve 2×2 , ena 3×3 , (c) ena 1×1 , ena 2×2 , ena 4×4 .
6. $p_{A^2}(\lambda) = (\lambda - 1)^{12}$, $m_{A^2}(\lambda) = (\lambda - 1)^3$. A^2 ima edino lastno vrednost 1, Jordanova kanonična forma za A^2 pa ima 4 kletke velikosti 1×1 , eno kletko velikosti 2×2 in 2 kletki velikosti 3×3 . Kanonična forma za A ima dve kletki velikosti 3×3 za lastno vrednost 1, za lastno vrednost -1 pa imamo eno kletko velikosti 2×2 in štiri velikosti 1×1 .
7.
$$\begin{pmatrix} 4 & -3 & 1 \\ 1 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 3 \end{pmatrix}$$
8.
$$\begin{pmatrix} 3 & -1 \\ 2 & 0 \end{pmatrix}$$
9.
$$\begin{pmatrix} e & 4e & 4e \\ 2e & 6e & 5e \\ -2e & -5e & -4e \end{pmatrix}$$
10. $\exp(A) = e^{a_{11}} I$.